

Posudek oponenta na diplomovou práci

Jméno posuzovatele: Mgr. Martin Hora

Datum: 2. 9. 2014

Autor: Bc. Blanka Dudová

Název práce: Vliv ambulantní fyzioterapie na rozsah pohybu páteře u pacientů s vertebrogenním algickým syndromem

Cíle práce

Cílem předkládané diplomové práce bylo „zjistit účinnost rehabilitační léčby na změny hybnosti páteře u pacientů s VAS, konkrétně elektroléčba a kombinace elektroléčby s manuální medicínou. Zda bude zlepšení u obou skupin jen kvantitativní nebo i kvalitativní ve smyslu v posunu měřených hodnot do hodnot normy.“ Autorka si dále stanovila dvě hypotézy: 1) „mezi pacienty a zdravou kontrolou je rozdíl v naměřených hodnotách rozsahu pohybu páteře před terapií“; a 2) „rozsah pohybu páteře se zvětší více po elektroterapii než po použití kombinované terapie“. Pod záplavou gramatických chyb a záměnou termínů kvantitativní a kvalitativní čtenář z cílů pouze vytuší, že chtěla autorka porovnávat vliv dvou terapeutických metod na hybnost páteře u pacientů s vertebrogenním algickým syndromem.

Struktura práce

Diplomová práce je členěna na Souhrn, Summary, Seznam použitých zkratk (nenajdeme v obsahu), Úvod, pět číslovaných kapitol či snad podkapitol Úvodu 1 Anatomie a patofyziologie páteř, 2 Bolest, 3 Vertebrogenní algický syndrom (VAS), 4 Praktická část, a 5 Analýza výsledků, dále na již nečíslované kapitoly Diskuze, Závěr, Seznam použité literatury, Seznam tabulek a grafů a Tabulky a grafy. Práce postrádá klíčová slova.

Členění vlastního textu je nestandardní a spolu s kombinováním číslovaných a nečíslovaných kapitol bez zjevného záměru přispívá k nepřehlednosti. Standardní členění (viz např. doporučení katedry antropologie a genetiky člověka „Jak napsat úspěšnou diplomovou práci?“, případně Čmejrková et al., 1999: „Jak napsat odborný text“: str. 88–92) by textu výrazně prospělo (např. kapitolu „Praktická část“ evokující spíše bakalářskou práci by bylo vhodné nahradit dvěma kapitolami „Cíle“ a „Materiál a metody“; namísto názvu „Analýza výsledků“, jenž svádí hledat pod ním popis metody, použít prověřený název „Výsledky“). Vlivem nepřehledného členění se v textu ztrácí cíle práce – nalezneme je v podkapitole „Metodika, cíl práce, hypotézy“, jež je sama o sobě strukturována velmi nepřehledně: po odstavci s cílem následuje metodika a teprve na konci kapitoly se objevují hypotézy.

Jednotlivé kapitoly často neplní svůj účel (opět bych doporučil prostudovat dva výše zmíněné zdroje), příkladem budiž Souhrn – ve čtyřech nic neříkajících větách se čtenář nedozví nic o východiscích, cílech, metodách, výsledcích ani závěrech práce.

Literární rešerše

Namísto úvodu, jenž by připravil půdu pro cíle práce a hypotézy, poskytuje autorka přepis anatomických učebnic bez citování zdrojů a kapitolu o bolesti. Za relevantní pokládám až kapitolu 3 Vertebrogenní algický syndrom (VAS), kde však citelně chybí definice vertebrogenního algického syndromu. Vzhledem k cíli práce postrádám v úvodu informace o efektivitě jednotlivých metod fyzioterapie na bolesti zad, ideálně rozdělené podle příčin a oblastí zad. Pokud se touto problematikou ještě nikdo nezabýval, je třeba to explicitně napsat a ideálně doložit, jaké databáze periodik autorka prohledala, jaká klíčová slova zadávala do vyhledávače. Text práce ani seznam použitých zdrojů (viz níže) mě nepřesvědčil, že byla provedena relevantní literární rešerše.

Literární zdroje

Literární zdroje jsou klíčovou slabinou předkládané diplomové práce. V seznamu použité literatury je uvedeno 68 zdrojů, z čehož 13 zdrojů je označeno jako „Internetové

zdroje“. Na přinejmenším 41 z těchto zdrojů však není v textu odkazováno. V odkazech nejsou odlišeny publikace se shodnými autory a rokem vydání (Dylevský, 2009; Mlčoch, 2008). Zdrojů, na něž není v textu odkazováno tak může být ještě o dva více. Pouze tři z celkového počtu zdrojů jsou zahraniční: jeden slovenský a dva anglické, z čehož jedna z anglicky psaných knih je v seznamu použité literatury uvedena i v českém překladu. Na žádný ze zahraničních zdrojů nicméně není v textu odkazováno. Autorka se spoléhala výhradně na vzdělávací články z magazínů pro lékaře, popularizační publikace a studijní literaturu pro studenty lékařských oborů. Ani jeden z literárních zdrojů není studií z časopisu s impakt faktorem.

Materiál a metody

Zásadním nedostatkem práce je dále nedostatečný popis materiálu a statistických metod, bez něhož není možné zhodnotit adekvátnost použitého materiálu a metod k zodpovězení stanovených otázek. Ohledně materiálu se v textu explicitně dozvíme pouze, že je tvořen skupinou pacientů a zdravou kontrolní skupinou ve věku 25–60 let a že pacienti byly náhodně rozděleni do dvou skupin, z nichž jedna byla léčena elektroterapií a druhá kombinací elektroterapie a manuální terapie. Velikost souboru pacientů můžeme pouze odhadovat z tabulky podle pořadového čísla probanda, velikost kontrolní skupiny je pak čtenáři utajena zcela. Popis statistických metod se pak omezuje na informaci, že „data z vysbíraných dotazníků byla zpracována pomocí chí-kvadrát testu v statistickém programu EpiInfo a data z měření pohyblivosti páteře v programu MS Excel 2007 pomocí t-testu“ (str. 34).

Výsledky

Vedle neznalosti velikosti souborů a nejasnosti, co a jak bylo v práci testováno, je uchopitelnost výsledků ztížena i chaotickou prezentací nadměrného počtu tabulek a grafů a srovnáváním „první“ a „druhé“ (v některých tabulkách ještě i „třetí“) skupiny, aniž by byly tyto skupiny definovány (na místě by bylo rozepsat např. „pacienti léčení pouze elektroléčbou“ nebo použít nějakou odvoditelnou a jasně definovanou zkratku). Práce obsahuje 121 tabulek a 22 grafů, jež jsou bez zjevného smyslu prezentovány jednak ve vlastním textu práce (tabulky č. 1–4; grafy č. 3, 6, 8, 10, 11, 14, 15 a 16), jednak v kapitole „Tabulky a grafy“ na konci práce (tabulky č. 91–121; grafy č. 1, 2, 4, 5, 7, 9, 12, 13 a 17) a jednak v samostatném PDF označeném jako „příloha“ (tabulky č. 1–90, přičemž tabulky 1–4 se neshodují s tabulkami 1–4 ve vlastním textu práce; grafy č. 18, 19, 20, 21 a 22). Na tabulky uvedené ve vlastním textu práce a na grafy uvedené ve vlastním textu práce a v kapitole „Tabulky a grafy“ není v textu odkazováno.

Diskuze

V diskuzi o délce jedné strany a čtyř řádků se autorka neúspěšně snaží shrnout výsledky (např. formulací na str. 59 „Stiborův příznak a Forestierova fleche mají menší statistickou významnost oproti Ottovým indexům, Schoberově distanci a Thomayerově příznaku.“) aniž by je porovnávala s literaturou či z nich vyvozovala nějaké hypotézy či návrhy na další řešení problematiky (tj. diskutovala).

Hodnocení

Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům (nedostatečný popis materiálu a metod, nepřijatelná práce s literárními zdroji, absence řešerše relevantní literatury, nepřehledná struktura práce, slabá formální úroveň textu) nesplňuje předkládaný text parametry diplomové práce na PřF UK. Práci proto nedoporučuji k obhajobě a hodnotím známkou „nevyhověla“.

.....
Mgr. Martin Hora